

ความสัมพันธ์ระหว่างลิงค์และเพศในโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาฮินดีและภาษาเยอรมัน

หม่อมหลวง จรัลวิไล จรุงฤกษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-639-002-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 5 ธี.ย. 2545

117902903

**THE RELATIONSHIP BETWEEN GRAMMATICAL GENDER AND SEX IN HINDI
AND GERMAN SPEAKERS' WORLD VIEWS**

M.L. Jaratvilai Charoonroj

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Linguistics

Department of Linguistics

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-639-002-3

จรัลวิไล จรุงวิโรจน์, หม่อมหลวง : ความสัมพันธ์ระหว่างลิงค์กับเพศในโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาฮินดีและภาษาเยอรมัน (THE RELATIONSHIP BETWEEN GRAMMATICAL GENDER AND SEX IN HINDI AND GERMAN SPEAKERS' WORLD VIEWS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 163 หน้า. ISBN 974-639-002-3

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลิงค์ซึ่งเป็นประเภททางไวยากรณ์ประเภทหนึ่งกับเพศในความเป็นจริง โดยตีความจากภาษาที่ใช้บรรยายภาพโดยผู้พูดภาษาฮินดีและภาษาเยอรมัน และเปรียบเทียบโลกทัศน์ของผู้พูด 2 ภาษาดังกล่าวเกี่ยวกับเพศ

ผู้วิจัยมีสมมุติฐานว่าผู้พูดภาษาฮินดีและเยอรมันต่างก็ให้ความสำคัญต่อลิงค์มากกว่าเพศ คือจะใช้รูปภาษาตามลิงค์มากกว่าเพศ และเมื่อเปรียบเทียบกัน ผู้พูดภาษาเยอรมันซึ่งมี 3 ลิงค์จะให้ความสำคัญต่อเพศมากกว่าผู้พูดภาษาฮินดีซึ่งมี 2 ลิงค์

ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์นี้ได้มาจากผู้บอกภาษาฮินดีและผู้บอกภาษาเยอรมันภาษาละ 10 คน ผู้วิจัยคัดเลือกคำนามพื้นฐานในภาษาฮินดีและภาษาเยอรมันที่หมายถึงคนและสัตว์จำนวน 17 คำ และใช้ภาพคนและสัตว์ดังกล่าวที่มีเพศไม่สอดคล้องกับลิงค์ของคำนามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยให้ผู้บอกภาษามองภาพดังกล่าวและเขียนประโยคบรรยายภาพ ซึ่งจะแสดงให้เห็นการเลือกตัวบ่งชี้ตามลิงค์ของคำนามหรือตามเพศของคนหรือสัตว์ในภาพ

ผลการวิจัยที่ได้ตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้บางส่วน นั่นคือผู้พูดภาษาทั้งสองต่างก็ใช้ตัวบ่งชี้ตามลิงค์มากกว่าตามเพศ ส่วนในแง่ที่ไม่ตรงกับสมมุติฐานก็คือผู้พูดภาษาฮินดีมีการใช้ตัวบ่งชี้ตามเพศมากกว่าผู้พูดภาษาเยอรมัน ผู้พูดภาษาฮินดีใช้ตัวบ่งชี้ร้อยละ 66.47 ตามลิงค์ ร้อยละ 33.53 ตามเพศ ในขณะที่ผู้พูดภาษาเยอรมันใช้ตัวบ่งชี้ร้อยละ 75 ตามลิงค์ ร้อยละ 25 ตามเพศ

ผู้วิจัยได้ข้อสังเกตว่าผู้พูดภาษาทั้งสองมักจะใช้ตัวบ่งชี้ตามเพศในการบรรยายภาพคน และใช้ตัวบ่งชี้ตามลิงค์ในการบรรยายภาพสัตว์ สรรพนามเป็นตัวบ่งชี้ที่แจกรูปไปตามเพศของคนหรือสัตว์ในภาพมากที่สุด

จากผลการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยตีความว่า จำนวนลิงค์ในภาษามีอิทธิพลต่อระดับความใส่ใจในการจำแนกเพศของสรรพสิ่งโดยผู้พูดภาษา ผู้พูดภาษาที่มี 2 ลิงค์เช่นภาษาฮินดี น่าจะให้ความสนใจที่จะจำแนกเพศของสรรพสิ่งไปตามความเป็นจริงมากกว่าผู้พูดภาษาที่มี 3 ลิงค์เช่นภาษาเยอรมัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ภาษาศาสตร์
สาขาวิชา ภาษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติ จรัลวิไล จรุงวิโรจน์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

: MAJOR

KEYWORD 3978221522

LINGUISTICS

GENDER / WORLD VIEW / HINDI / GERMAN / SAPIR-WHORF HYPOTHESIS
JARALVILAI CHAROONROJN,M.L.: THE RELATIONSHIP BETWEEN GRAMMATICAL
GENDER AND SEX IN HINDI AND GERMAN SPEAKERS ' WORLD VIEWS.
THESIS ADVISOR:ASSO. PROF. AMARA PRASITHRATHASINTH, Ph.D. 163 pp.
ISBN 974-639-002-3

This thesis attempts to examine the relationship between gender which is a grammatical categories and sex in reality through interpretation of linguistic forms used by Hindi and German speakers when they describe pictures and to compare these two groups of speakers ' world views about sex.

It is hypothesized that the speakers of Hindi and German ascribe more significance to gender than to sex as evidenced by the speakers' use of linguistic forms corresponding to gender more often than using linguistic forms corresponding to sex. However, it is also posited that the speakers of German, a language with three genders, ascribe more significance to sex than do the speakers of Hindi, a language with two genders.

The data was collected from 10 Hindi and 10 German speakers. I selected 17 basic Hindi and German nouns which refer to certain humans and animals and created pictures depicting them to be used as an experimental tool. The sex of the living thing in each picture does not correspond to the gender of the noun referring to it. The pictures were shown to the informants, who were asked to describe them. Through this, we can see whether the informants marked the words in their descriptions according to grammatical gender or sex of specified living things.

The results partly support my hypothesis i.e., the majority of the Hindi and German speakers used more gender marking than sex marking. (66.47% and 75 % respectively) However, the results do not support the other part of the hypothesis, i.e., Hindi speakers use sex markers more than German speakers did. (33.53 % and 25 %, respectively)

It is remarkable that both groups of the speakers always use sex markers when they describe human pictures and use gender markers when they describe animals' pictures. In addition, the data revealed that of all the markers, pronouns, were those that corresponded to sex most often.

From this study, I infer that number of gender in a language has impact on the degree of significance ascribed by its speakers to their categorization of sex. The speakers of the language with 2 genders (Hindi) ascribe significance to the categorization of sex according to reality than the speakers of language with 3 genders (German).

ภาควิชา.....

สาขาวิชา.....

ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือของ รศ.ดร.อมรา ประสิทธิ์วิสุทธิพันธุ์ ผู้ซึ่งตลอดเวลาอันมีค่าของท่านมาเพื่อตรวจแก้ไขข้อบกพร่องและให้คำแนะนำในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งได้ให้ความไว้วางใจแก่ผู้วิจัย ผิดแผนและเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ใช้ความสามารถ ความคิดริเริ่ม ความรับผิดชอบ และความกล้าที่จะเป็นตัวของตัวเองอยู่ตลอดเวลา อันเป็นสิ่งที่มีความยิ่งกว่าผลงานวิจัยและปริญญาใดๆ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างจริงใจมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ปราณี กุลละวณิชย์ อาจารย์ ดร.กฤษดาภรณ์ นงศ์คารมภ์ และอาจารย์ทุกท่านในภาควิชา ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำที่ดีมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.จิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา ภาควิชาภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร และ Dr.Vamita K. Subbarao หัวหน้าภาควิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเคลลี ประเทศอินเดีย ที่ได้ช่วยตรวจแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องกับไวยากรณ์ภาษาฮินดี ขอขอบคุณดร.บำรุง คำเอกผู้ให้ความรู้ภาษาฮินดีมาตั้งแต่ต้น และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ Mr.Sanjeev Pant, Mr. Hucky Eichelmann, สุพจน์ มนต์วีรพร และอลอง แสงสิริวิจารณ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและช่วยจัดเตรียมอุปกรณ์ รวมทั้งขอขอบพระคุณผู้บอกภาษาทุกท่านที่เสเวลามมาให้ข้อมูล

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ อดีตผู้อำนวยการศูนย์อินเดียศึกษา และ ดร.สุรัตน์ เมธิกุล คณบดีคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, Dr. Indira Goswami, พระมหาพล ใจวิมุ, ดร.พระมหาบุญช่วย คุใจ, พระมหาวัชรชัย บุญจันทร์ รวมทั้งกลุ่มนักศึกษาไทย มหาวิทยาลัยเคลลี ที่ได้ให้ความสะดวกในการติดต่อประสานงานและช่วยดูแลเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาในประเทศไทย

ขอขอบพระคุณม.ร.ว.สุชาติกุล จุฑาโรจน์ และนางสุภาพ จุฑาโรจน์ ผู้เป็นบิดาและมารดา ที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และให้กำลังใจในการเรียนด้วยดีมาตลอด

ขอขอบพระคุณเพื่อนๆอันได้แก่ เกียรติกร วัฒนาศาสตร์, ไกวัล ดิโลกะวิชัย, จารุกัทร สุจินโณ, จิตราวดี สิงหนิยม, พนมเนื่อง สุทัศน์ ณ ออยุธยา, รุจิรา สุวรรณน้อย, วิเชียร สุนทรรม, วิภาส โพธิ์แพทย์, ศรณีย์ สรรคนุรานุรักษ์, ศุภธิดา เทียมสมบุญ, สาคร เรือนไกล และ เลาวลักษณ์ เมืองแมน ที่ได้ร่วมทุกข์ร่วมสุข แบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ และกำลังใจซึ่งกันและกัน

หากว่างานวิจัยนี้พอจะมีประโยชน์อยู่บ้าง ผู้วิจัยขอขอบคุณดีทั้งหมดให้กับ ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิเชียร ดิลกสัมพันธ์ และม.ร.ว.หญิง จันทร์จรัส ดิลกสัมพันธ์ ผู้ล่วงลับไปแล้ว

ม.ล.จรัสวิไล จุฑาโรจน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	3
1.3 สมมุติฐาน	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 ระบบการถ่ายตัวอักษรและอักษรย่อที่ใช้ในวิทยานิพนธ์	4
2 ปรัชญาวรรณกรรม	8
2.1 คำจำกัดความของ"ลึงค์และ"เพศ"	8
2.2 ความหมายแฝงของลึงค์	13
2.3 ความเป็นมาของลึงค์ในภาษาตระกูลอินโดยูโรเปียน	19
2.4 ระบบลึงค์ในภาษาฮินดีและเยอรมัน	21
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและการมองโลก	38
3 วิธีดำเนินงานวิจัย	43
3.1 การเก็บข้อมูล	43
3.2 การจัดระเบียบข้อมูล	63
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	66
4 คำนามและรูปภาษาที่ผู้บอกภาษาใช้ในการบรรยายภาพ	73
4.1 การเลือกใช้คำนามของผู้บอกภาษา.....	75
4.2 รูปภาษาที่ผู้บอกภาษาใช้บ่งชี้ลึงค์ในการบรรยายภาพ	77

บทที่	หน้า
5	
ความสัมพันธ์ระหว่างลิงค์กับเพศที่ดีความได้จากการบรรยายภาพ	
โดยผู้พูดภาษาฮินดีและเยอรมัน	90
5.1	
ความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างลิงค์กับเพศ	91
5.2	
ความสัมพันธ์ระหว่างการบ่งชี้ลิงค์ในระดับวากยสัมพันธ์กับเพศ	98
5.3	
ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของลิงค์กับเพศ	105
6	
โลกทัศน์ของผู้พูดภาษาฮินดีและภาษาเยอรมันเกี่ยวกับเพศ	117
7	
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	127
7.1	
สรุปผลการวิจัย	127
7.2	
อภิปรายผลการวิจัย	131
7.3	
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป	137
รายการอ้างอิง	139
ภาคผนวก	144
ภาคผนวก ก	145
ภาคผนวก ข	153
ภาคผนวก ค	161
ประวัติผู้วิจัย	163

ตารางที่	หน้า
4.3	ตัวบ่งชี้ถึงคิในชุดคำตอภาษาอินดีที่ใช้บรรยายภาพคนและสัตว์ แต่ละภาพ 81
4.4	ตัวบ่งชี้ถึงคิในชุดคำตอภาษาเยอรมันที่ใช้บรรยายภาพคนและ สัตว์แต่ละภาพ 84
4.5	ตัวบ่งชี้ถึงคิในชุดคำตอภาษาอินดีจำแนกตามภาพและ ผู้บอกภาษา 87
4.6	ตัวภาษาบ่งชี้ถึงคิในชุดคำตอภาษาเยอรมันจำแนกตามภาพและ ผู้บอกภาษา 88
5.1	จำนวนชุดคำตอที่แจกฐตามลึงค์และตามเพศในภาษาอินดี 92
5.2	จำนวนตัวบ่งชี้ถึงคิที่แจกฐตามลึงค์และตามเพศในภาษาเยอรมัน 94
5.3	ตัวบ่งชี้ถึงคิในชุดคำตอภาษาอินดีที่แจกฐตามลึงค์มากกว่า 1 ลึงค์ 101
5.4	ตัวบ่งชี้ถึงคิในชุดคำตอภาษาเยอรมันที่แจกฐตามลึงค์มากกว่า 1 ลึงค์ 102
5.5	จำนวนตัวบ่งชี้ถึงคิจากข้อมูลภาษาอินดีที่แจกฐตามลึงค์และเพศ จำแนกตามลึงค์ของค่านามที่หมายถึงคนและสัตว์ในภาพ 105
5.6	จำนวนตัวบ่งชี้ถึงคิจากข้อมูลภาษาเยอรมันที่แจกฐตามลึงค์และเพศ จำแนกตามลึงค์ของค่านามที่หมายถึงคนและสัตว์ในภาพ 107
5.7	จำนวนตัวบ่งชี้ถึงคิที่ได้จากข้อมูลภาษาอินดีที่แจกฐตามลึงค์และเพศ จำแนกตามภาพที่ใช้เก็บข้อมูลว่าเป็นภาพคนหรือสัตว์ 109
5.8	จำนวนตัวบ่งชี้ถึงคิที่ได้จากข้อมูลภาษาเยอรมันที่แจกฐตามลึงค์และเพศ จำแนกตามภาพที่ใช้เก็บข้อมูลว่าเป็นภาพคนหรือสัตว์ 110
5.9	จำนวนตัวบ่งชี้ถึงคิที่ได้จากข้อมูลภาษาอินดีที่แจกฐตามลึงค์และเพศ จำแนกตามลึงค์ของค่านามและภาพที่ใช้เก็บข้อมูลว่าเป็นภาพคนหรือสัตว์ 113
5.10	จำนวนตัวบ่งชี้ถึงคิที่ได้จากข้อมูลภาษาเยอรมันที่แจกฐตามลึงค์และเพศ จำแนกตามลึงค์ของค่านามและภาพที่ใช้เก็บข้อมูลว่าเป็นภาพคนหรือสัตว์ 114
6.1	จำนวนตัวบ่งชี้ถึงคิที่แจกฐตามลึงค์และเพศจากข้อมูลภาษาอินดีและ ภาษาเยอรมัน 123
6.2	จำนวนชุดคำตอภาษาอินดีและภาษาเยอรมันที่ใช้รูปภาษาตามเพศ ทุกหน่วย และรูปภาษาตามเพศบางหน่วย 124

ตารางที่	หน้า
7.1 ความชอบศัพท์และการใช้รูปภาษาตามเทศบรยายภาพศัพท์โดย ผู้บอกภาษาอินเดีย.....	134
7.2 ความชอบศัพท์และการใช้รูปภาษาตามเทศบรยายภาพศัพท์โดย ผู้บอกภาษาเยอรมัน.....	134
7.3 คะแนนค่าความสอดคล้องระหว่างความชอบศัพท์ของผู้บอกภาษาอินเดีย และการใช้รูปภาษาตามเทศบรยายภาพศัพท์	135
7.4 คะแนนค่าความสอดคล้องระหว่างความชอบศัพท์ของผู้บอกภาษา เยอรมันและการใช้รูปภาษาตามเทศบรยายภาพศัพท์.....	136

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
2.1	9
2.2	13
2.3	21
3.1	51
3.2	51
4.1	82
4.2	85
4.3	89
4.4	90
5.1	96
5.2	99
5.3	111
5.4	113
5.5	115
5.6	116
5.7	119

แผนภาพที่	หน้า
5.8 จำนวนตัวบ่งชี้เชิงสถิติได้จากข้อมูลภาษาเยอรมันที่แจกแจงตามลิงค์และเพศ จำแนกตามลิงค์ของคำนามและภาพที่ให้กับข้อมูลว่าเป็นภาพคนหรือสัตว์	120
6.1 จำนวนตัวบ่งชี้เชิงสถิติที่แจกแจงตามลิงค์และเพศจากข้อมูลภาษาฮินดีและ ภาษาเยอรมัน	123
6.2 จำนวนชุดคำตอบภาษาฮินดีและภาษาเยอรมันที่ใช้รูปภาพตามเพศ ทุกหน่วย และรูปภาพตามเพศบางหน่วย	124

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย